

Commentaar Brzeski: Valse Beierse hoop

Duitse groei loopt achter op de rest van de eurozone

Columns - 13 november 2014

De glans van het nieuwe Duitse *Wirtschaftswunder* is tanende. Als morgen de Europese groeicijfers worden gepubliceerd, is Duitsland waarschijnlijk weer langzamer gegroeid. ING-econoom Brzeski over de verklaringen voor de Duitse afkoeling.

In het Duitse voetbal zijn ze het nec-plus-ultra. De spelers van Bayern München zijn de smaakmakers in de Bundesliga en de Champions League, en zonder Lahm, Müller, Neuer & co. was *Die Mannschaft* deze zomer geen wereldkampioen geworden. Zonder Beieren gaat niets. Alweer zo'n voetbal-tegeltjeswijsheid waar supporter Angela Merkel aan vasthoudt. Een slechte strategie.

De glans van het nieuwe Duitse *Wirtschaftswunder* is tanende. Wanneer morgen de Europese groeicijfers worden gepubliceerd, zal Duitsland naar verwachting voor het tweede achtereenvolgende kwartaal langzamer zijn gegroeid dan de rest van de eurozone.

Eén afdoende verklaring voor de Duitse afkoeling is er niet. In mijn ogen is de Duitse groeivertraging het gevolg van een aantal factoren, kortetermijnverklaringen, langetermijnverklaringen en absurde verklaringen. Bij de kortetermijnverklaringen horen economische problemen bij belangrijke handelspartners zoals China, Frankrijk en Italië en onzekerheid over en uitstel van investeringen vanwege de Oekraïne-crisis.

Tegelijkertijd is er de langetermijnverklaring. De Duitse 'virtuous circle' komt langzaam maar zeker aan zijn eind. Structurele hervormingen, outsourcing en de Chinese geluksfactor hebben geleid tot de verbetering van de arbeidsmarkt, die nu met loonsverhoging de ruggengraat van de economie is geworden. Dat was mooi, maar voor nieuwe groei-impulsen zijn er nieuwe hervormingen nodig.

Naast die economische factoren is er ook een verklaring, die duidelijk in de categorie 'hallucinant' thuis hoort: te veel vakantie. Door het feit dat de grootste Duitse deelstaten, vooral uit het zuiden, dit jaar allemaal op hetzelfde moment schoolvakantie hadden, kreeg de economie een behoorlijke klap. Of om het nog absurder te maken: het gaat de Duitsers zo goed, dat ze ook allemaal

daadwerkelijk massaal met vakantie gingen. Hadden andere landen zo'n excuus gebruikt voor economische zwakte, dan hadden de Duitsers ze vierkant uitgelachen.

Maar hoe absurd het ook klinkt, het herstel van de industrie en de arbeidsmarkt na het einde van de zomervakantie suggereert dat het vakantieverhaal misschien iets serieuzer moet worden genomen.

Een slechtere groeiprestatie dan de rest van de eurozone in twee achtereenvolgende kwartalen. Behalve aan het begin van de crisis gebeurde dit voor het laatst eind 2004-begin 2005. Sinds begin 2013 groeide de Duitse economie gemiddeld met slechts 0,2 procent per kwartaal. Het is de zoveelste waarschuwing dat Duitsland geen economische superman meer is, maar veeleer koning eenoog in het land der blinden. Natuurlijk staat Duitsland niet voor de economische afgrond. Maar de cijfers negeren en alleen hopen dat na de terugkeer van alle Beiers op hun arbeidsplek alles goed komt, zou fataal kunnen eindigen. Duitsland heeft nieuwe hervormingen nodig, geen valse hoop op een Beierse redding. Economie is dan toch niet altijd hetzelfde als voetbal.

Carsten Brzeski is Senior Economist bij ING in Frankfurt am Main en schrijft regelmatig in Nederlandse en internationale media. Deze column is met toestemming overgenomen uit de Belgische krant [De Tijd](#).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/8994/commentaar-brzeski-valse-beierse-hoop>